

Motion till riksdagen 2007/08:N227

av **Stefan Tornberg och Åke Sandström (c)**

Kompensation för vattenkraftsutbyggnad

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kompensation för de stora miljöingreppen och de följder i övrigt som uppstått av vattenkraftsutbyggnaden.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en utredning om vilka lärdomar Sverige kan dra av de norska och kanadensiska systemen för att låta en del av de värden som vattenkraften genererar bli kvar i de regioner där kraftverken finns.

Motivering

Nästan hälften av den el som produceras i Sverige kommer från vattenkraft. Genom de stora utbyggnader som skett i våra älvar har naturvärden spolierats för att elektrifiera och utveckla det svenska samhället.

Kraftbolagen håvar in miljardvinster tack vare billig vattenkraft samtidigt som konsumenterna drabbas av rekordhöga elpriser. Jobben som kom till när kraftverken byggdes är sedan länge borta. Kvar är stora vattenmagasin och torrlagda älvsträckor med gigantiska miljöingrepp.

Utbyggnaderna sedan början av nittonhundratalet har fråntagit kommunerna längs älven möjligheten att utveckla annan verksamhet som turism, fiske, etc. Under tiden för utbyggnaden fick många människor anställning genom verksamheten medan idag ytterst få anställda krävs för att underhålla och producera vattenkraft. Kommunerna efter älven får nästan ingen reventy av vattenkraften utan skadas istället av de intrång som vattenkraften innebär.

För oss är det självklart att de vattenkraftsproducerande områdena måste kompenseras för de ingrepp som kraftproduktionen orsakar. Det är inte rimligt att Sveriges rikaste kommuner – sett till producerade värden – i praktiken har de fattigaste invånarna.

Fel! Okänt namn på

Norge är ett föregångsland när det gäller regional utveckling och särskilt då de vattenkraftsproducerande kommunernas rätt till en del av vinsterna från vattenkraften. Särskilt intressant är systemet med koncessionskraft.

I Norge får enligt lag de kommuner där vattenkraften produceras köpa koncessionskraft till ett pris som regeringen fastställer. Detta pris är 2006 8,93 öre/kWh. Det finns begränsningar till max 10 procent av produktionen i kommunen eller högst den totala konsumtion som sker inom kommunen exklusive energikrävande industrier. Detta ger norska kommuner ca 800 miljoner Nkr/år. Dessutom finns det naturresursskatt, koncessionsavgifter och kommunal egendomsskatt i Norge.

Om systemet med koncessionskraft tillämpades i Sverige skulle det ge de vattenkraftsproducerande kommunerna möjlighet att både erbjuda sina invånare och företag billig elkraft och samtidigt kunna sänka kommunalskatten. Vattenkraftskommunerna skulle bli mycket attraktiva för både boende och företagande.

Det finns flera olika modeller för hur en del av vattenkraftens vinster kan bli kvar i de regioner där den produceras. Framför allt är det två som är intressanta enligt vår mening:

- ? Återföring av en del av energiskatten enligt norsk modell.
- ? Avgift på det vatten som passerar turbinerna enligt kanadensisk modell.

Vi anser att regeringen bör ta initiativ i frågan om hur vattenkraftsregioner skall kompenseras för de stora miljöingreppen och de följder i övrigt som uppstått av vattenkraftsutbyggnaden. En utredning bör tillsättas för att studera de norska och kanadensiska modellerna för hur en del av vattenkraftens vinster kan bli kvar i de regioner där den produceras.

Stockholm den 27 september 2007

Stefan Tornberg (c)

Åke Sandström (c)